

XII Pożegnanie Wakacji w Rudawce Rymanowskiej VIII Krajowa Wystawa Bydła Simentalskiego

Pożegnanie Wakacji w Rudawce Rymanowskiej (24–26.08.2012) jest w tym roku wspólnym przedsięwzięciem 4 podmiotów:

1. Instytutu Zootechniki Państwowego Instytutu Badawczego w Balicach, który po raz trzeci organizuje Wystawę Ras Rodzimych, a po raz pierwszy jest to wystawa krajowa;
2. Polskiego Związku Hodowców Bydła Simentalskiego – organizatora VIII Krajowej Wystawy Bydła Simentalskiego oraz wielkiej promocji podkarpackiej wołowiny;
3. Okręgowego Związku Hodowców Koni w Rzeszowie, który po raz XII organizuje Regionalny Czempionat Konia Huculskiego;
4. Zakładu Doświadczalnego Instytutu Zootechniki PIB w Odrzechowej Sp. z o.o., koordynującego całość działań.

Jak mówił w swym przemówieniu Główny Koordynator imprezy, dr inż. Władysław Brejta: „Imprezę w Rudawce Rymanowskiej stworzyli hodowcy dla hodowców – tu zawsze najważniejszą rolę w grze odegrali hodowca, rolnik, zawodnik (jeździec) oraz ich zwierzęta. Wystawa w Rudawce Rymanowskiej jest specyficzna i niepowtarzalna. Organizowana jest, aby pomóc zrealizować niektóre zadania programów hodowlanych czy też programów zasobów genetycznych, aby mogli spotkać się ze sobą producenci, przetwórcy oraz konsumenci i aby hodowcy mogli podzielić się swymi osiągnięciami. Wystawiane zwierzęta różnych ras i ptaków łączy jedno – nie są to osobniki super produkcyjne, ale przystosowane do miejscowych warunków, a większość z nich wywodzi się z pogórza i gór: bydło simentalskie, bydło polskie czerwone, koń huculski. Miejsce wystawy to łąki i pastwiska nad przełomem Wisłoka w Rudawce Rymanowskiej, jeden z najpiękniejszych zakątków

Beskidu Niskiego, znany i odwiedzany od wieków przez wielkich Polaków i gości z zagranicy. Zwierzęta i ptaki są prezentowane w naturalnym środowisku”.

Teren Wystaw należy do Zakładu Doświadczalnego IZ PIB w Odrzechowej, w którym głównym kierunkiem produkcji jest hodowla bydła rasy simentalskiej (w sumie około 1100 sztuk fizycznych):

- obora w Pastwiskach – 106 krów o wydajności 6164 kg mleka, 4,10% tłuszczu i 3,38% białka,
- obora w Odrzechowej – 300 krów o wydajności 5040 kg mleka, 4,15% tłuszczu i 3,49% białka,
- stado bydła rasy simentalskiej w typie mięsnym w ilości około 110 sztuk,
- stado bydła rasy Hereford i mieszańców w ilości około 100 sztuk,
- stado koni rasy huculskiej w ilości 105 sztuk, w tym 44 klacze objęte programem rezerwy genetycznej,
- odtwarzane stado kozy karpackiej w ilości 60 sztuk.

Patronat nad XII Pożegnaniem Wakacji sprawowali: Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Marszałek woj. podkarpackiego i Wojewoda podkarpacki. Oprócz wymienionych, współorganizatorami byli: Urząd Miasta i Gminy Rymanów, Gmina Zarszyn, Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka, Podkarpacka Izba Rolnicza, Małopolskie Centrum Biotechniki – główny organizator pokazu młodych hodowców.

Gospodarza „Imprezy”, dr inż. Władysław Brejtę, wspomagali prof. Jędrzej Krupiński, Edgar Beneš i Marek Gibała, a komisarzem VIII Wystawy Bydła Simentalskiego i Krajowej Wystawy Ras Rodzimych był prof. Jan Trela.

Bydło rasy simentalskiej stanowi około 1,5% pogłowia bydła w kraju. W ostatnich latach w znaczący sposób zwiększyło swą populację

poza województwem podkarpackim, głównie poprzez import materiału żeńskiego. W 2011 r. kontrolą mleczności objęte było w kraju 9560 krów o średniej wydajności mlecznej 5450 kg mleka, 4,11% tłuszczu i 3,36% białka. Na terenie województwa podkarpackiego natomiast rodzima populacja bydła simentalskiego wynosi 3466 krów w 276 oborach objętych kontrolą użytkowości mlecznej (36% ogółu krów) o średniej wydajności 4721 kg mleka, 4,01% tłuszczu i 3,28% białka. Obecna krowa rasy simentalskiej charakteryzuje się ładną sylwetką, dobrze zbudowanym wymieniem, przystosowanym do doju mechanicznego, mocnymi kończynami; reprezentuje typ kombinowanej użytkowości o silnie podkreślonych cechach mięsnych, ale część populacji charakteryzuje także przewaga cech mlecznych.

Potencjał genetyczny tej rasy jest ciągle wzmacniany poprzez import materiału żeńskiego oraz nasienie buhajów z Austrii, Niemiec i Szwajcarii.

Nasienie buhajów krajowych tej rasy jest natomiast chętnie używane do krzyżowania towarowego z krowami ras mlecznych (około 30% ogółu unasienianych w krzyżowaniu towarowym), w wyniku czego otrzymujemy żywiec wołowy dobrej jakości, poszukiwany na rynku krajowym i zagranicznym. Coraz częściej hodowcy i użytkownicy bydła tej rasy wnioskuje o utworzenie dla niej II działu księgi, gdzie wpisywano by sztuki w typie mięsnym szczególnie przydatne dla małych gospodarstw, nie mających możliwości produkcji mleka dobrej jakości.

W corocznym święcie hodowców na kolejnych Wystawach rolnicy-hodowcy mają możliwość prezentowania najlepszych zwierząt, promocji tej rasy oraz wymiany doświadczeń z zakresu chowu i hodowli, utrzymania i żywienia zwierząt, a także zapoznania się z możliwościami doskonalenia rasy simentalskiej przy użyciu nasienia buhajów krajowych i zagranicznych, oferowanego przez Małopolskie Centrum Biotechniki w Krasnem oraz inne podmioty handlowe. Na terenie województwa podkarpackiego działają spółdzielnie mleczarskie, które wspierają ocenę użytkowości mlecznej krów – za co w imieniu hodowców serdecznie dziękujemy.

Ocenę zwierząt na VIII Wystawie Bydła Rasy Simentalskiej przeprowadzili specjaliści: pani Andrea Hefner z Niemiec, z Bawarskiego Związku Bydła Simentalskiego i pan Krystian

Korytkowski z Polskiej Federacji Hodowców Bydła i Producentów Mleka, Rejon Oceny w Bydgoszczy.

Oceniane zwierzęta reprezentowały bardzo dobry materiał hodowlany, wybór najlepszych osobników nastęrczał więc wiele problemów, gdyż wszystkie wystawiane zwierzęta zasługiwały na wysokie lokaty i wyróżnienia. Tegoroczna populacja krów rasy simentalskiej była bardzo wyrównana i wykazywała małą zmienność fenotypową.

Teren Wystawy zgromadził, jak zwykle, oprócz wystawców zwierząt wiele stoisk Kół Gospodyń Wiejskich, prezentujących lokalne, regionalne wyroby kulinarne, a także różnych organizacji rolniczych, hodowlanych i leśnych, wychodzących naprzeciw potrzebom rolników. Prezentowany był również bogaty Park Maszyn Rolniczych. Nie brakło też stoisk ze zdrową żywnością ekologiczną. Wszystko to sprawiło, że teren Wystawy był tłumnie odwiedzany przez okolicznych mieszkańców, a także przybyszy z dalszych odległości i to nie tylko bezpośrednio związanych z hodowlą bydła simentalskiego i koni huculskich.

Na Wystawie prezentowano 70 sztuk zwierząt simentalskich (27 jałówek i 43 krowy) oraz 10 krów ras mięsnych i w typie mięsnym wraz z cielętami – nie podlegających ocenie punktowej, ale też nagrodzonych i wyróżnionych pucharami i dyplomami.

Wyniki oceny poszczególnych kategorii zwierząt wykazały bardzo dobre przygotowanie do prezentacji – wszystkie wystawiane zwierzęta uzyskały I nagrody, spełniając ustalone kryteria, najładniejsze spośród nich wice czempionaty, a prawie doskonałe – czempionaty.

W kategorii jałowic w wieku 12 do 15 mies. życia czempionem została jałowka MARLENA z hodowli G.S. Czapli z Nagórzeń, a wiceczempionami jałowki: ADELA z hodowli J. Międlarz z Hostynnego i FLORA z hodowli Z.J. Serwońskich z Nagórzeń. W grupie jałowic w wieku 16 do 19 mies. życia czempionem została jałowka MALINA z hodowli R.M. Węgrzyniaków z Pakoszówki, a wiceczempionami jałowki: PALOMA z hodowli M. Pojnar z Trzeźniowa i MINKA z hodowli Z. Gaca z Nadolan. Wśród jałówek cielnych w wieku 20 do 23 mies. życia czempionem została jałowka ZYTKA z hodowli K. Szafrana z Bzianki, a wiceczem-

panionami: KOLI z hodowli K. Sokołowskiego z Jabłonki i AGA z hodowli ZD IZ PIB Rudawa.

Spośród krów pierwiastek (11 sztuk) czempionem została krowa ŁANIA z hodowli W. Proroka z Trześniowa, natomiast wiceczempionami: SAGA z hodowli P. Nózki ze Żłóbka i AWIA z hodowli J. Międlarza z Hostynnego. W grupie krów w II laktacji czempionem została krowa JAGNA z hodowli M. Tylka z Tokarni, a wiceczempionami: META z hodowli G. Władyki ze Wzdowa i BELA z hodowli J. Majki z Nadolan. W kategorii krów od III do V laktacji czempionem została krowa ELZA z hodowli M. Ziemiańskiego z Trześniowa, a wiceczempionami: BRYDZIA z hodowli K. Żarów z Bandrowa Narodowego i AGRA z hodowli K. Milarz z Wisłoka Wielkiego.

W rasie simentalskiej znaczna część krów użytkowana jest przez wiele laktacji. Spośród krów senierek, będących w VI i dalszych laktacjach, czempionem została krowa LUKRECJA, ur. 13.07. 2002 r., o maksymalnej wydajności za 305 dni – 5920 kg mleka, 3,49% tłuszczu i 3,22% białka, z hodowli W. Marca z Pobiedna, a wiceczempionami: BIANKA z hodowli R. Walczaka z Jasienicy Rosielskiej i ZORKA z hodowli M. Jakubowska z Nadolan.

Superczempionami VIII Krajowej Wystawy Bydła Simentalskiego zostały: wśród jałówek – MALINA, ur. 21.03. 2011 r., z hodowli R.M. Węgrzyniaków z Pakoszówki, a wśród krów – ELZA, ur. 30.11. 2006 r., o maksymalnej wydajności za 305 dni – 8022 kg mleka, 3,32% tłuszczu i 3,27% białka, z hodowli M. Ziemiańskiego z Trześniowa.

Jak co roku na szczególne uznanie zasługuje Konkurs Młodego Hodowcy, organizowany przez Małopolskie Centrum Biotechniki w Krasnem, w którym mali hodowcy w pięknych strojach prezentowali na ringu 10 jałowczek rasy simentalskiej, dobrze przygotowanych i wypielęgnowanych. Wszystkie te małe zwierzęta uzyskały I nagrody, a mali hodowcy otrzymali bardzo dużo różnych nagród rzeczowych i pamiątek przekazanych przez organizatora i fundatorów.

Po przeprowadzonej Ocenie Zwierząt i Konkursie Młodych Hodowców nastąpiło oficjalne otwarcie XII Pożegnania Wakacji w Rudawce Rymanowskiej przez Głównego koordynatora, dr. inż. Władysława Brejtę. Otwierając

imprezę, mówca w imieniu wszystkich organizatorów i współorganizatorów powitał wielu znakomitych gości, m.in. europosłów, senatorów, posłów, Marszałka województwa podkarpackiego, Wojewodę podkarpackiego, przedstawicieli Ministerstwa Rolnictwa, lekarzy weterynarii, działaczy samorządowych, burmistrzów i wójtów gmin oraz starostów, przedstawicieli wielu organizacji zajmujących się obsługą rolnictwa i działaczy spółdzielczych. Szczególne powitanie skierowano do hodowców oraz Krajowego Związku Hodowców Bydła Simentalskiego i Okręgowego Związku Hodowców Koni w Rzeszowie oraz Polskiej Federacji Hodowców Bydła i Producentów Mleka, życząc hodowcom i zawodnikom samych sukcesów, a licznie zebranej publiczności, młodzieży i dzieciom – przyjemnego pobytu i pozytywnych wrażeń.

Po oficjalnym otwarciu nastąpiła prezentacja i ocena zwierząt ras rodzimych, natomiast na „Dolnej Polanie” odbywał się czempionat klaczy śląskich, ścieżka huculska koni młodych, konkurs skoków przez przeszkody, a wieczorem występy zespołu „Drewutnia”, pokaz sztucznych ogni, wieczór hodowców wraz z zaproszonymi gośćmi i degustacja podkarpackiej wołowiny – po czym rozpoczęła się dyskoteka, która trwała wiele godzin.

W kolejnym dniu Wystawy (niedziela), po wysłuchaniu tradycyjnie już odprawianej polowej Mszy Świętej rozpoczęto prezentację nagrodzonych zwierząt rasy simentalskiej oraz ras rodzimych. W tym dniu nagradzano również hodowców, którym wręczano puchary, nagrody, a także dyplomy i wyróżnienia.

W czasie trwania Pożegnania Wakacji w dniach 25 i 26 sierpnia 2012 r. odbyła się w Rudawce konferencja nt. „Możliwości rasy simentalskiej do produkcji wysokiej jakości żywca wołowego”, połączona z degustacją i oceną walorów kulinarnych i zdrowotnych wołowiny. Założeniem organizatorów było, aby pokazać potencjalnym konsumentom, że:

- wołowina nie musi być niezjadliwą podszwą,
- w półtuszy wołowej jest nie tylko poledwica – droga i nie dla każdego dostępna – ale z półtuszy da się wykorzystać wszystko i stąd założenie, że „zjadamy całego wołu”.

ELZA z hodowli M. Ziemiańskiego z Trześniowa – superczempion wśród krów
(fot. E. Lewandowski)

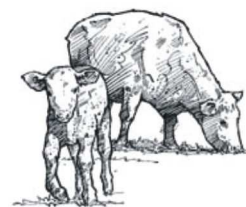
MALINA z hodowli R.M. Węgrzyniaków z Pakosówki – superczempion wśród jałówek
(fot. E. Lewandowski)

MARLENA z hodowli G.S. Czapl z Nagórzan – czempion w kategorii jałowic w wieku 12-15 mies.
(fot. E. Lewandowski)

KOLI z hodowli K. Sokołowskiego z Jabłonki – wiceczempion wśród jałówek cielnych w wieku 20-23 mies.
(fot. Z. Choroszy)

Organizatorzy VIII Krajowej Wystawy Bydła Simentalskiego i Krajowej Wystawy Ras Rodzimych (od lewej): prof. J. Krupiński (dyr. IZ PIB), Edgar Beneš (prezes Polskiego Związku Hodowców Bydła Simentalskiego), dr inż. W. Brejta (prezes ZD IZ PIB Odrzechowa, Sp. z o.o.) (fot. K. Paleczny)

XII Pożegnanie Wakacji w Rudawce Rymanowskiej

JAGNA z hodowli M. Tylka z Tokarni – czempion w grupie krów w II laktacji
(fot. E. Lewandowski)

BIANKA z hodowli R. Walczaka z Jasienicy Rosielskiej – wiceczempion wśród krów-seniorek
(fot. Z. Choroszy)

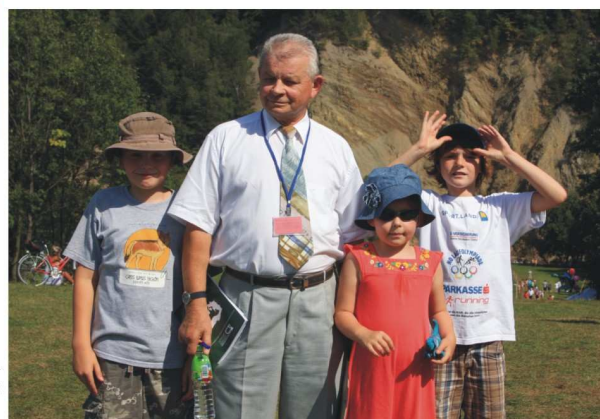
ŁANIA z hodowli W. Proroka z Trześniowa – czempion wśród krów pierwiastek
(fot. E. Lewandowski)

Komisarz Wystawy, prof. J. Trela z wnucętami
(fot. Z. Choroszy)

Młodzi hodowcy (fot. E. Lewandowski)

W realizację powyższego przedsięwzięcia organizatorzy zaangażowali nie tylko znakomitych kucharzy (z hotelu Hyatt z Warszawy), ale też miejscowe Koła Gospodyń Wiejskich, młodzież ze szkoły gastronomicznej z Zespołu Szkół Gospodarczych z Rzeszowa oraz strażaków, którzy przez dwa dni karmili gości gulaszem. Podczas trwania imprezy zaserwowano 25 dań z wołowiny. Kilka tysięcy osób miało okazję przekonać się o walorach kulinarnych podkarpackiej wołowiny z bydła simentalskiego. Kucharze przygotowujący wielki pokaz gotowania i pieczenia nie tylko potrafili przyrządzać smakowite dania, ale w ciekawy sposób opowiedzieć o wołowinie i jej zaletach.

Gospodynie domowe odnalazły stare przepisy na przygotowanie wołowiny i potrafiły je wykorzystać, młodzież ze szkoły miała okazję podpatrzeć mistrzów, a strażacy gotując gulasz „spowodowali pożar starej chałupy”, który trzeba było ugasić zabytkową sikawką ku uciesze licznie zgromadzonej publiczności i chętnych do zjedzenia gulaszu ze „spalonej chałupy”, stojących w długiej kolejce.

W godzinach popołudniowych Zespoły Strażaków z Państwowej Straży Pożarnej w Sanku przedstawiły pokaz ratownictwa strażackiego. W pokazie instruowanym przedstawiono możliwość ratowania ludzi z samochodu osobowego, biorącego udział w katastrofie drogowej. W samochodzie zostały zakleszczone dwie osoby, dlatego został on przez zespół strażaków pocięty na części, a ranni przekazani Zespołowi Ratowników Medycznych. Pokaz miał charakter szkoleniowy i zgromadził bardzo dużo uczestników.

Podczas trwania XII Pożegnania Wakacji wystąpiło wiele zespołów ludowych i regionalnych, m.in. „Drewutnia”, „Czerehat” oraz dzieci i młodzież z sąsiednich Pastwisk, a także Orkiestra Dęta OSP Zarszyn, które tańcem i śpiewem uprzyjemniały pobyt kilku tysiącom uczestników i gości, którzy przewinęli się przez te trzy dni przez place wystawowe. Wśród nich byli m.in. goście z Austrii, Czech, Niemiec i Słowacji.

Hodowcy z terenu podkarpackiego oraz sąsiednich województw, a także z innych rejonów kraju uczestniczą w wielu wystawach zwierząt hodowlanych i ras rodzimych na terenie kraju, ale wystawy organizowane w Rudawce to autentyczne święto hodowców koni huculskich,

bydła simentalskiego i polskich ras rodzimych. Dzięki takim imprezom o tych zwierzętach i ich hodowcach mówi się coraz więcej. Szkoda, że nie prezentuje się tych akcji w programach telewizyjnych, co jest raczej niezrozumiałe, a na pokazy komercyjne organizatorów nie stać. Wystawy zwierząt stwarzają możliwość doskonalenia dużych populacji oraz przetrwania tych, które nie powinny zniknąć z gospodarstw rolnych i z krajobrazu naszego kraju.

Serdecznie dziękujemy wszystkim organizatorom i współorganizatorom, sponsorom małym i dużym, Polskiemu Radiu w Rzeszowie, władzom marszałkowskim i wojewódzkim oraz gminnym, a także wszystkim uczestniczącym w imprezie organizacjom. Szczególne podziękowanie kierujemy do Funduszu Promocji Mleka i Funduszu Promocji Mięsa Wołowego, które w znaczący sposób wspomagały Wystawę Bydła Simentalskiego i promocję Podkarpackiej Wołowiny. Nie byłoby tak wspaniałego Pożegnania Wakacji, gdyby nie praca dużego zespołu pracowników ZD IZ PIB w Odrzechowej, którzy przygotowali tereny wystawowe i miejsca dla zwierząt, za co serdecznie im dziękujemy. Serdeczne podziękowania składamy również wielu osobom z PFHBiPM i ZHBS za wybór, organizację i prowadzenie Wystawy Zwierząt Hodowlanych oraz pracownikom Działu Ochrony Zasobów Genetycznych, z prof. J. Krupińskim na czele, za Organizację Wystawy Ras Rodzimych. Przedstawicielom MRiRW oraz innym organizacjom centralnym, a także członkom Zarządu Federacji dziękujemy za udział w Pożegnaniu Wakacji oraz wręczenie dyplomów, pucharów i wyróżnień hodowcom.

Szczególne podziękowanie należy się dla służb OSP i Policji za zapewnienie sprawnej organizacji i bezpieczeństwa imprezy.

Wszystkim Uczestnikom XII Pożegnania Wakacji w Rudawce Rymanowskiej życzymy wszelkiej pomyślności w pracy zawodowej i życiu osobistym, a hodowcom dużych sukcesów na następnych wystawach.

Do miłego zobaczenia w następnym roku.

*Jan Trela, Teresa Tromska,
Aleksander Miejski*